

A kommunista Szovjetunió és a sztálini diktatúra kiépítése

A Szovjetunió 1922-ben alakult meg, az orosz forradalmat követően, mint a világ első kommunista állama. Lenin vezetésével kezdődött a bolsevik ideológia alapján működő pártállam kiépítése, amely a politikai ellenfelek felszámolásával járó erőszakos intézkedéseket is magában foglalta. Lenin 1924-es halála után hatalmi harc bontakozott ki Sztálin és Trockij között. Sztálin, a Kommunista Párt főtitkáráként, fokozatosan megszerezte az irányítást, és 1928-ra eltávolította Trockijt, megerősítve saját pozícióját.

A sztálini diktatúra alapját a totális állam és a tervgazdaság kiépítése jelentette. Az ötéves tervek célja az iparosítás és a nehézipar gyors fejlesztése volt. Ezt azonban súlyos társadalmi áldozatok árán valósították meg, beleértve a mezőgazdaság kollektivizálását, amelynek keretében a magántulajdonú földeket közös gazdaságokba (kolhozok és szovhozok) szervezték. Az intézkedések ellenállást váltottak ki, különösen a kulákok körében, akiket az állam osztályellenségként üldözött. A kollektivizálás és az erőltetett iparosítás tragikus következménye volt az ukrajnai Holodomor, egy mesterségesen előidézett éhínség, amely 1932–1933-ban milliók halálát okozta.

A sztálini időszakot a politikai tisztogatások és a terror légköre jellemezte. Az 1930-as évek közepén a koncepciós perek sorozata során politikai ellenfelek ezreit végezték ki vagy küldték a Gulag kényszermunkatáborokba. A félelem és az erőszak mellett Sztálin személyi kultusza dominált, amely propagandával azt a képet festette, hogy ő a nemzet tévedhetetlen vezetője.

A világválság (1929–1933) hatásai a Szovjetuniót közvetlenül nem érintették, mivel a tervgazdaság révén elzárták magukat a kapitalista piacoktól. Ez lehetővé tette, hogy az ország ipari termelése nőjön, miközben a nyugati államok gazdasági válsággal küzdöttek. Ez ugyanakkor tovább erősítette Sztálin pozícióját, aki sikerként tüntette fel az elszigetelt gazdaság működését.